

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti

O.SH.Bazarov

06 2024 yil

Ro'yhatga olindi № 05/03/045

"27" iyun 2024 yil

IQTISODIY SIYOSATGA KIRISH

FANING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300 000 - Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot.

Ta'lim sohasi: 310 000 - Ijtimoiy va hulq atvorga oid fanlar.

Ta'lim yo'nalishi: 60310100 - Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha).

Qarshi 2024-yil

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
INTEP6	2024-2025	5	6
Fan/modul turi	Haftadagi dars soatlari		
Majburiy	8		
Fanning nomi	Auditoriya	Mustaqil	Jami yuklama
	mashg'ulotlari	ta'lim	(soat)
	(soat)	(soat)	
Iqtisodiy siyosatga kirish	28	152	180

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga iqtisodiyot va bozor tushunchalari, iqtisodiyotni tartiblashning bozor va davlat mexanizmlari, iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish shakllari, usullarining qo'llanishini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilish, iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, amal qiluvchi iqtisodiy qonunlar va tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondoshuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish, iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar mazmun- mohiyatini bilish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish orqali insonning hayotdagi o'rni va ahamiyatini ochib berish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Iqtisodiyot va bozor. Iqtisodiyotga davlat aralashuvining minimal chegaralari. Iqtisodiyotni tartibga solish zarurati. Iqtisodiy siyosatning tipologiyasi va konsepsiyasi Iqtisodiy siyosat turlarining klassifikatsiyasi.

2-mavzu. Iqtisodiy siyosat asoslari va tarkibi

Iqtisodiyotni boshqarishda davlatning o'rni va klassik siyosiy iqtisod namoyondalari qarashlari. Keynes konsepsiyasi, neoklassik, ratsional kutishlar, "taklif iqtisodiyoti" nazariyalar ning asosiy mazmuni. Iqtisodiy rivojlanishni boshqarish davlatning roli haqida zamonaviy nazariya.

3-mavzu. Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda vositalar va cheklolar

Rasmiy (formal) va norasmiy (noformal) institutlar hamda iqtisodiy siyosat sohasidagi echimlar. Demokratiya, saylash huquqi va siyosiy raqobat. Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda ichki va tashqi cheklolar. Iqtisodiy siyosat, vositalar va boshqaruv nazariyasi. Saylovchilar, siyosiy partiyalar va taklif etilayotgan dasturlar. Parlament va institutsional qayta qurish.

4-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash, prognozlash va rejalashtirish

Prognozlash va rejalashtirish. Prognozlash va rejalashtirishning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rni. Prognozlashning tamoyillari. Prognozlash va rejalashtirishni ekspert baholash usullari. Davlatning iqtisodiy boshqaruvida dasturlash va rejalashtirish vazifalari.

5-mavzu. Tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda davlat siyosati

Tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning tarkibiy qismlari. Tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning usul va vositalari. Tadbirkorlikni tartibga solish sohasidagi mexanizmlari. Iqtisodiy rivojlanishni tartibga solish vazifalari: Davlat tomonidan iqtisodiyotni tartibga solish strategiyasi

6-mavzu. Iqtisodiyotda monopoliyaga qarshi siyosat va raqobatni rivojlantirish

Raqobatning mohiyati, vazifalari, shakl va usullari. Mamlakatlararo raqobatbardoshlik asosiy ko'rsatkichlari. Monopoliya. Monopoliya shakllari Aksilmonopol siyosat. Aksilmonopol siyosatning asosiy vazifalari.

7-mavzu. Yuksalish, rivojlanish va iqtisodiy siyosat

Rivojlanishga nisbatan iqtisodiy o'sish: turmush darajasi va turmush sifati. Iste'mol savati. Hayot sifati. Iqtisodiy sikl va inqirozlar. Makroiqtisodiy barqarorlik (muvozanat) ni ta'minlash. Umumiy mutanosiblik.

8-mavzu. Davlatning mintaqaviy siyosati va hududlar rivojlanishining istiqbollari

Mintaqaviy iqtisodiy siyosatning umumiy xususiyatlari. Davlat mintaqaviy siyosatning prinsiplari va mohiyati. Hududlararo mehnat taqsimotini oqilonalashtirish va ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish. O'zbekistonda mintaqaviy siyosatni o'ziga xos xususiyatlari.

9-mavzu. Daromadlarni qayta taqsimlash, boylik va iqtisodiy siyosat

Bozor iqtisodiyoti va taqsimlash munosabatlari. Aholi daromadlari, ularning turlari va manbalari. Daromadlar tengsizligi, ular darajasini aniqlash. Aholi turmush darajasi. Davlat budjeti.

<p>10-mavzu. Ijtimoiy siyosatning nazariy asoslari va davlatning ijtimoiy siyosati Ijtimoiy siyosat mazmun mohiyati, maqsadlari, nazariyasi. Jamiyatning ijtimoiy tarkibi va ularni guruhlanishi. Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishning asosiy sohalari. Davlatning ijtimoiy siyosati.</p> <p>11-mavzu. Davlatning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta'minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari. Mamlakat iqtisodiy xavfsizligi ko'rsatkichlari (indikatorlari). Jahon iqtisodiy tizimida milliy iqtisodiyotning tugan o'rni va uning manfaatlariga tahdidlar. Mamlakat iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish va xavfsizligini ta'minlash. Mamlakat ichki iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash.</p> <p>12-mavzu. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish siyosati Davlat tashqi iqtisodiy siyosatining mohiyati va zarariyati. Davlat tashqi iqtisodiy siyosatining asosiy yo'nalishlari va tarkibiy qismlari. Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartibga solishning bilvosita va bevosita usullari.</p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha kursatma va tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iqtisodiyot, bozor va iqtisodiy siyosat 2. Iqtisodiy siyosat asoslari va tarkibi 3. Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda vositalar va cheklovlar 4. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash, prognozlashtirish va rejalashtirish 5. Davlatning iqtisodiyotda xususiy tarmoq va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash siyosati 6. Iqtisodiyotda monopolizmga qarshi siyosat va raqobatni rivojlantirish 7. Yuksalish, rivojlanish va iqtisodiy siyosat 8. Davlatning mintaqaviy siyosati va hududlar rivojlanishining istiqbollari 9. Daromadlarni qayta taqsimlash, boylik va iqtisodiy siyosat 10. Jamiyatning ijtimoiy sohasi va davlatning ijtimoiy siyosati 11. Davlatning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari

<p>12. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish siyosati</p> <p>Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan uslubiy ko'rsatma va tavsiyalar. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalarini echish orqali yanada boyitadilar.</p> <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iqtisodiyot, bozor va iqtisodiy siyosat 2. Iqtisodiy siyosat asoslari va tarkibi 3. Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda vositalar va cheklovlar 4. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash, prognozlashtirish va rejalashtirish 5. Davlatning iqtisodiyotda xususiy tarmoq va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash siyosati 6. Iqtisodiyotda monopolizmga qarshi siyosat va raqobatni rivojlantirish 7. Yuksalish, rivojlanish va iqtisodiy siyosat 8. Davlatning mintaqaviy siyosati va hududlar rivojlanishining istiqbollari 9. Daromadlarni qayta taqsimlash, boylik va iqtisodiy siyosat 10. Jamiyatning ijtimoiy sohasi va davlatning ijtimoiy siyosati 11. Davlatning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari 12. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish siyosati <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdim qilish tavsiya etiladi.</p>	<p>3.</p> <p>V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iqtisodiy siyosatning asosiy tushunchalari, iqtisodiy rivojlanish tushunchasi va asoslari, iqtisodiy rivojlanish omillari, iqtisodiy rivojlanish nazariyalari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • siyosiy jarayon, iqtisodiy siyosatni baholash, iqtisodiy rivojlanish nazariyalari asoslarini, iqtisodiy rivojlanish qonunlari, asosiy tushunchalar, iqtisodiy jarayonlarning xususiyatlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)</i> • talaba sohaviy va instrumental siyosat, ilmiy-tadqiqot siyosati; • iqtisodiy dinamikani, va ilmiy- tadqiqot siyosatining o'rnini tushunishi, iqtisodiy rivojlanish jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, iqtisodiy rivojlanish muammolari bo'yicha yechimlar qabul qilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (malaka)</i> 	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5.</p> <p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.</p>	<p>VIII. Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abulqosimov H.P., Abulqosimov M.H., Topildiyev S.R. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish.- T.: "Iqtisod-moliya", 2019. 2. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономика: принципы, проблемы и политика. Москва, 1992 3. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. М.: Изд-во социально-экономической литературы, 1962. С. 332 4. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. Москва, 1999.
<ol style="list-style-type: none"> 5. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономика: принципы, проблемы и политика. Москва, 1992 6. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флинн Ш.М. Экономика: принципы, проблемы и политика. М.: ИНФРА-М, 2011. 7. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. МоскваДело, 1995. 	<p>IX. Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abulqosimov H., Xamrayev O. Iqtisodiyotni davlat timonidan tartibga solish. Toshkent, 2014. 2. Блауг М. Очерк Кантильона. Экономическая мысль в ретроспективе. Москва, 1994. 3. Вечканов Г. С., Вечканова Г. Р. Макроэкономика. 2-е изд. — СПб, 2006. 4. Клименко А.В., Минченко О. С. Государственное регулирование экономики: вопросы теории и лучшей практика // Вопросы государственного и муниципального управления. — 2016. — № 3. — С. 8-30. 5. Краснова Н.А. Инновации в экономических теориях разных школ // Экономика и менеджмент инновационных технологий. 2013. № 12 6. Тамбовцев В.Л. Теории государственного регулирования экономики: учебное пособие. — М.Проспект, 2016. — 160с. — С.83-84 7. Shodmonov Sh. Iqtisodiyot nazariyasi: Darslik. – Toshkent, 2020. 8. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 1.05.2023. 9. O'zbekiston respublikasing Saylov kodeksi. 26.06.2019 10. O'zbekiston Fuqarolik Kodeksi. 21.12.1995. 11. O'zbekiston Respublikasining 26.12.1996 yildagi 337-I-son "Siyosiy partiyalar to'g'risida"gi Qonuni 12. Mirziyoyev SH.M. Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 7 fevralda bo'lib o'tgan majlisida ma'ruzasidan "2017–2021 yillarda O'zbekistonni rivojlantirishning harakatlar strategiyasi" "Xalq so'zi" gazetasi, 08.02.2017 13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022 yildagi PF № 60 sonli "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot

<p>strategiyasi to'g'risida" farmoni.</p> <p>14. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT bosh Assambleyasining 75-sessiyasidagi nutqi. 2020 yil 23 sentabr</p> <p style="text-align: center;">X. Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.gov.uz- Uzbekiston Respublikasi hukumat portali. 2. www.lex.uz -UzbekistonRespublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. www.tradingeconomics.com -ekonomicheskie pokazateli 4. www. tdiu-makro. narod.ru 5. http://www.tsau.uz- TDAU elektron kutubxonasi 6. www.ziyonet.uz – ta'lim portali 7. www.edu.uz - O'zR Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi sayti. 8. www.unesco.org – BMTning maorif, fan va madaniyat masalalari bo'yicha tashkiloti sayti. 9. www.unese.org/env/esd/ – BMTning iqtisodiyot komissiyasi sayti 	<p>7.</p> <p>Iqtisodiyot fakulteti Kengashining 2024 yil <u>25.06.24</u>-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti Kengashining 2024 yil <u>26.06.24</u>-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan o'quv dasturlarini o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.</p>
<p>8.</p> <p style="text-align: center;">Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>F.B.Aminov - Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi</p>	
<p>9.</p> <p>Taqrizchilar:Sh.Sh.Fayziyeva -"Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasi professori, iqtisodiyot fanlari nomzodi.</p> <p style="text-align: center;">Norqobilova F.A. "Biznes va innovatsion menejment" kafedrasi mudiri, dots.</p>	

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Z.E.Chorshanbiyev

Fakultet dekani:

A.X.Berdiyev

Kafedra mudiri:

S.N.Xamrayeva

Tuzuvchi:

F.B.Aminov